

Ulveangrep på hunder i Skandinavia

John Odden, Therese R. Sivertsen, Erlend B. Nilsen, John Linnell, Neri H. Thorsen, Ole-Gunnar Støen og Jens Frank

www.nina.no

«Kunnskaps- og utredningsprosjekter ulv» utlyst av Miljødirektoratet i 2017.

Kunnskap om angrep på hund fra ulv, hundeeiers oppfatninger om ulv og vilje til tilpasning i hundebruk i områder med ulv.

Dette tverrfaglige prosjektet er gjennomført av forskere ved Norsk institutt for naturforskning (NINA) i samarbeid med Jens Frank ved svenske Viltskadecenter.

Den naturvitenskapelige delen av prosjektet beskriver mønstre i ulveangrep i Skandinavia

www.nina.no

1568 Ulveangrep på hunder i Skandinavia

En tverrfaglig utredning

John Odden, Olve Kränge, Therese R. Sivertsen, Erlend B. Nilsen, Helene Figari, Jens Frank, John D.C. Linnell, Ketil Skogen, Neri H. Thorsen og Ole-Gunnar Støen

Norsk institutt for naturforskning

Angrep på hunder fra ulver er geografisk utbredt

Country / State	Years	Number of years	Average number of dogs killed per year	Range
Norway	1995 – 2011	17	4.9	0-11
Sweden	1998 – 2011	14	15.1	2-30
Finland	2000 – 2003	4	24.3	20-31
Croatia	2000 – 2010	6	71.8	33-114
Poland	2000 – 2008	9	11	4-25
Estonia	2002-2011	10	20.7	1-67
Latvia	2000-2011	12	4.6	0-27
Minnesota	1990-2011	22	8.7	2-25
Wisconsin	1990-2011	22	10.2	0-25
Michigan	1996-2009	14	2.6	0-9
Montana	1990-2011	22	2	0-5
Wyoming	1995-2011	17	1.8	0-7
Idaho	1995-2011	17	5.3	0-15

✓ Lescureux & Linnell 2014. Warring brothers: The complex interactions between wolves (*Canis lupus*) and dogs (*Canis familiaris*) in a conservation context, *Biological Conservation* 171: 232-245

www.nina.no

Mønstre i angrep på hunder fra ulver internasjonalt

- Kronisk, men relativt få hunder drept per år
- Antall angrep har sammenheng med:
  - Økende bestander av ulv
  - Perioder og områder med lav byttedyrtetthet
  - Noen flokker spesialiserer seg?
- Hunder angrepet i tre sammenhenger:
  - Løse jakthunder mest utsatt
  - Hunder drept nær hus
  - Vokterhunder

✓ Butler mfl. 2014. Dog eat dog, cat eat dog: social-ecological dimensions of dog predation by wild carnivores. I: Gompper (red.) *Free-Ranging Dogs and Wildlife Conservation*. - Oxford University Press.

✓ Lescureux & Linnell 2014. Warring brothers: The complex interactions between wolves (*Canis lupus*) and dogs (*Canis familiaris*) in a conservation context, *Biological Conservation* 171:232-245.

www.nina.no

Årsaker

- Det finnes lite forskning på mekanismene bak angrep på hund
- Et komplekst økologisk fenomen som involverer aspekter av
  - ▶ Predasjon
  - ▶ Konkurrans
  - ▶ Forsvar av revir / dominans
- Er det slik at noen flokker spesialiserer seg?

✓ Karlsson & Jaxgård 2004. Vargangrepp på hundar. - I Jansson, G., Seiler, C. & Andrén, H., red. Skogsvilt III: vilt och landskap i förändring.

www.nina.no

Materiale og metode

- Data på registrerte angrep på hund fra ulv i Skandinavia ble hentet fra Rovbase 2. mai 2018
- Utbredelse og antall ulverevir fra overvåkningsprogrammet for ulv (Rovdata, Høgskolen Innlandet og Svenske Viltskadecenter)
- Det finnes ikke data på antall hunder sluppet i de ulike ulverevirene i ulike år. Benyttet antall elgjegerdager pr. sesong pr. kommune (Hjorteviltregisteret og Svenska Jägareförbundet) som proxy.
- Vi benyttet «space-time scan statistics» metode for å identifisere ansamlinger av ulveangrep («klustre»)

www.nina.no

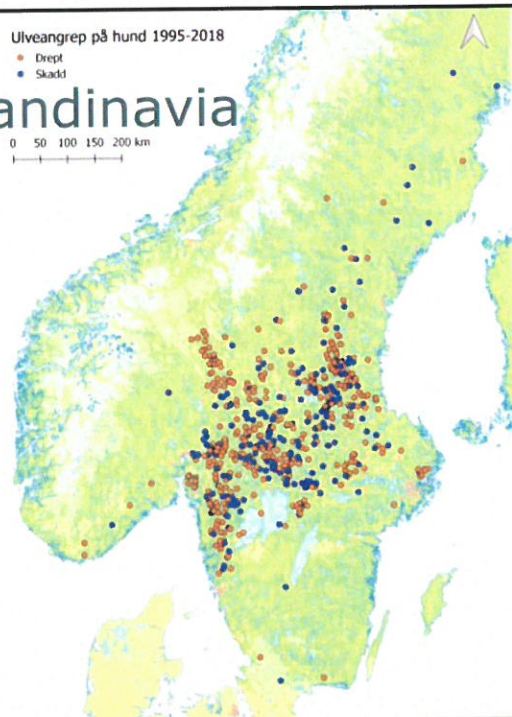
Ulveangrep på hund i Skandinavia

- 617 ulveangrep på hund i Norge og Sverige
  - Norge: 143
  - Sverige: 474
- I 400 angrep ble hunden drept og 217 angrep førte til at hunden ble skadd

Ulveangrep på hund 1995-2018

• Drept
• Skadd

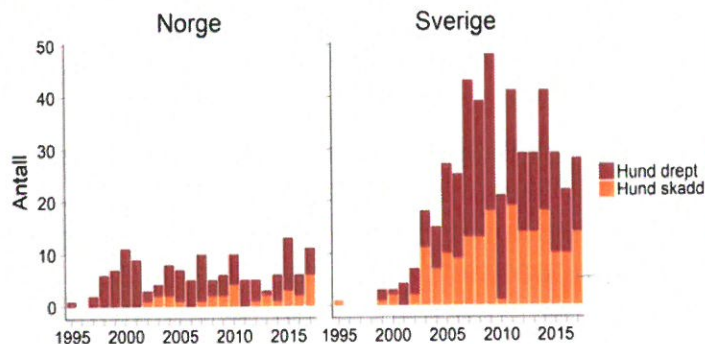
0 50 100 150 200 km

www.nina.no

Ulveangrep på hund i Skandinavia

- I gjennomsnitt 30,6 angrep på hund årlig i hele Skandinavia i perioden 1998-2017 (6,8 i Norge)

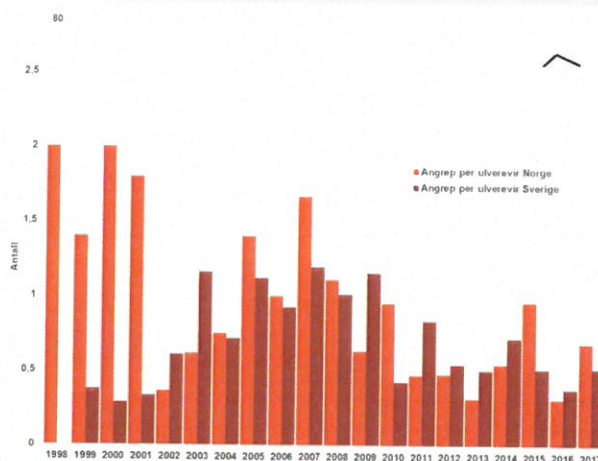

www.nina.no

NINA

Ulveangrep på hund i Skandinavia

- I gjennomsnitt 30,6 angrep på hund årlig i hele Skandinavia i perioden 1998-2017 (6,8 i Norge)
- Antall angrep på hund pr. ulverevir pr. år var i gjennomsnitt 1,0 i Norge og 0,7

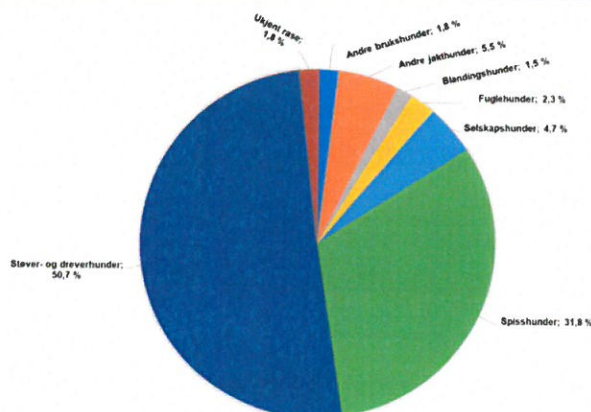

www.nina.no

Type hunder angrepet

- 9 av 10 angrep var på ulike former for jakthunder
  - ▶ elghunder og løs på drevet halsende hunder utgjorde 83%
  - ▶ fuglehunder og andre typer jakthunder henholdsvis 2,9% og 4,7%

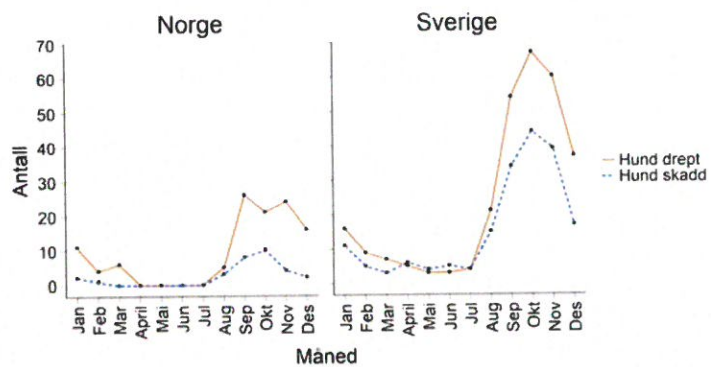

www.nina.no

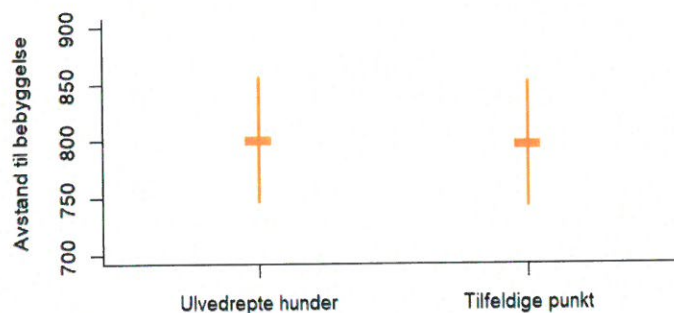
Årlige mønstre i ulveangrep på hund

- Antall hunder som ble drept eller skadd som følge av ulveangrep pr. måned i Norge og Sverige, for årene 1995–2017

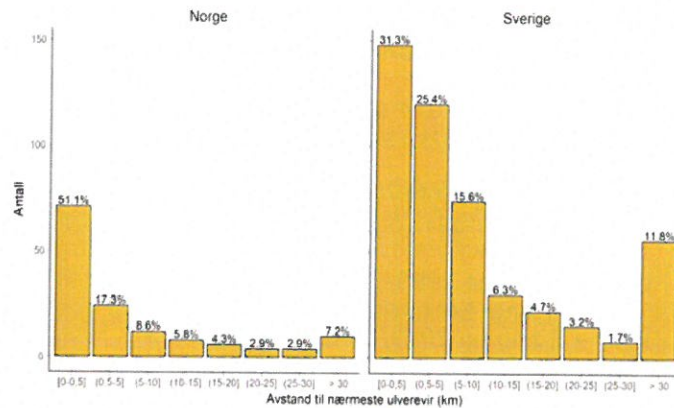
Avstand til bebyggelse

- Ingen forskjell i avstand til bebyggelse fra steder hunder er angrepet sammenlignet med tilfeldige punkter

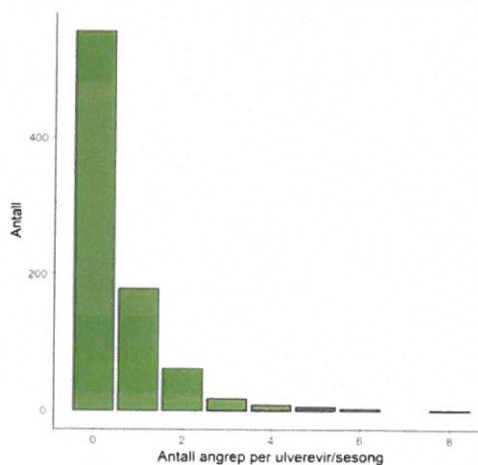
Angrep i relasjon til ulverevir

- De fleste angrep skjedde i eller nær et registrert ulverevir

Få revir involvert i angrep på hund

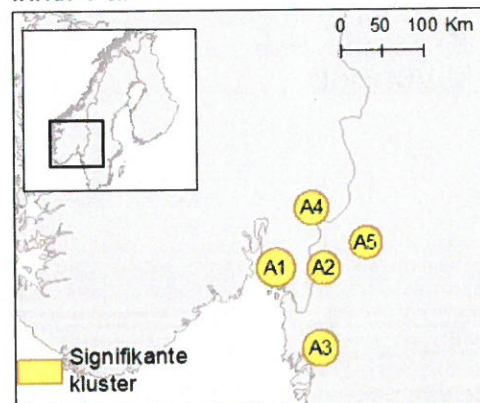
- 67% av revir*sesonger har ingen registrerte angrep
- 12% revir*sesong har mer enn 1 registrert angrep
- Ingen effekt av antall elgjegerdager/areal på antallet hunder drept pr. ulverevir

Er forekomsten av ulveangrep på hunder tilfeldig fordelt i landskapet og over tid?

- Klusteranalysene resulterte i 5 avgrensede kluster
  - A1 - 8 angrep 2000/01 i Moss-Våler reviret
  - A2 - 6 angrep 2014 som overlapper med revirene «Djurskog» og Glaskogen».
  - A3 - 8 angrep 2008/09 som overlapper med «Herrestad» (og delvis «Kroppefjäll»).
  - A4 - 7 angrep 1999/2000 overlapper med «Årjäng-Kongsvingerreviret»
  - A5 - 5 angrep 2017/18 overlapper med Rackstadreviret

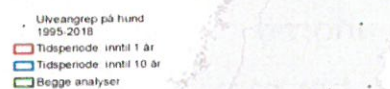
Tidsperiode:
inntil 1 år

www.nina.no

NINA

Er forekomsten av ulveangrep på hunder tilfeldig fordelt i landskapet og over tid?

NINA

Angrep på hunder fra ulv er generelt svært vanskelig å predikere

- Løse hunder benyttet til elgjakt og harejakt med løs på drevet halsende hund er som ventet mest utsatt for angrep
- Risikoen for angrep på andre typer hunder er svært lav
- De fleste angrep skjer i tilknytning til ulvrevir
- Det kan se ut til at enkelte individer og flokker har en sterkere tilbøyelighet til å angripe hunder enn andre

<http://www.viltskadecenter.se/>

www.nina.no

NINA

Samarbeid og kunnskap
for framtidens miljøløsninger

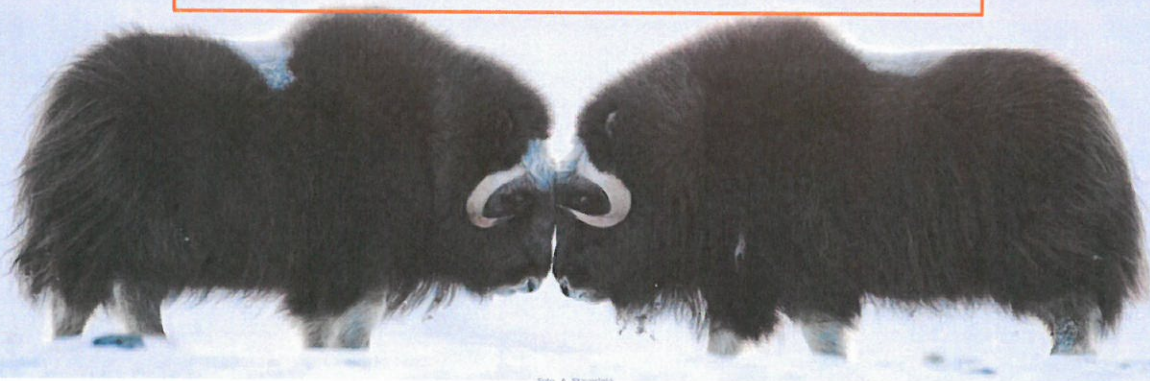

Foto: A. Stavreliås

www.nina.no

NINA

